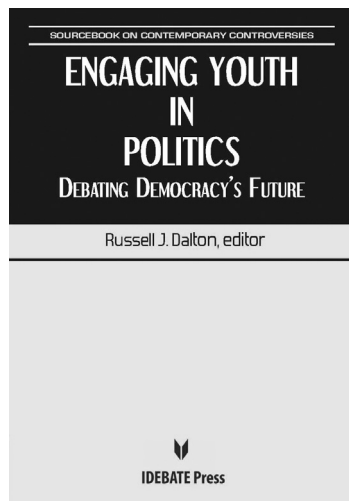

Russel J. Dalton (ed.)

Engaging Youth in Politics: Debating Democracy's Future

New York, IDEBATE Press, 2011., 268 str.

U vremenu kad je riječ “kriza” jedna od najekspoziranijih termina suvremene političke znanosti, gotovo je nemoguće izbjeći dovođenje u vezu nekoga društveno-političkoga fenomena s krizama demokracije, ekonomskim krizama, krizom socijalnoga sustava, Europske unije i slično. Implicitna tema knjiga “Engaging Youth in Politics: Debating Democracy’s Future” upravo je kriza, odnosno analiza promjena političke participacije među mladima. Premda na prvu ruku izgleda da politička participacija i “kriza” nisu povezane, knjiga urednika Russella J. Daltona vrlo jasno povezuje ta dva fenomena. Ona pokazuje koji su to izazovi s kojima se mladi kao vrlo dinamična društvena skupina moraju nositi te kako se prilagođavaju novim situacijama. Kroz pregled raznovrsnih aspekata djelovanja mladih, zajednički nazivnik tekstova u ovoj knjizi je da mladi imaju svoj način sudjelovanja u društvenom i političkom životu, koji istraživači često pogrešno tumače. Suptilno kritizirajući jednoobraznost društvenih znanosti, Dalton izborom tekstova osvjetljava višedimenzionalnost i kompleksnost pitanja participacije među mladima i njihovoga odnosa s okolinom.

Istraživanje mladih nemoguće je bez njihova stavljanja u društveni i politički kontekst. Želimo li vidjeti kakvo će društvo biti za određeni vremenski period, mladi su grupa koju treba istražiti. Osim toga, mladi su vrlo dobar indikator društvenoga stanja te istovremeno i pokazatelj uspješnosti prilagodljivosti demokracije novim trendovima. Spekulacije o njihovoj niskoj participaciji i perpetuaciji, česte su u politološkoj literaturi. Pitanje koje u uvodu postavlja Dalton je promatramo li političku participaciju mladih na ispravan način. Politolozi pri proučavanju političke participacije mladih vrlo često je redukcioniraju na izborno ponašanje, unatoč nalazima istraživanja da mladi više participiraju u nekonvencionalnoj politici (Dalton, 2011.:8). Ovim partikularnim pristupom događa se što i s demokracijom, a upravo na to i upozorava Rosenvallon (2008.) – zanemaruju se ključni aspekti funkcioniranja demokracije i ne dobiva se “veća slika” cjelokupnoga sustava. Politička participacija

Istraživanje mladih nemoguće je bez njihova stavljanja u društveni i politički kontekst. Želimo li vidjeti kakvo će društvo biti za određeni vremenski period, mladi su grupa koju treba istražiti. Osim toga, mladi su vrlo dobar indikator društvenoga stanja te istovremeno i pokazatelj uspješnosti prilagodljivosti demokracije novim trendovima. Spekulacije o njihovoj niskoj participaciji i perpetuaciji, česte su u politološkoj literaturi. Pitanje koje u uvodu postavlja Dalton je promatramo li političku participaciju mladih na ispravan način. Politolozi pri proučavanju političke participacije mladih vrlo često je redukcioniraju na izborno ponašanje, unatoč nalazima istraživanja da mladi više participiraju u nekonvencionalnoj politici (Dalton, 2011.:8). Ovim partikularnim pristupom događa se što i s demokracijom, a upravo na to i upozorava Rosenvallon (2008.) – zanemaruju se ključni aspekti funkcioniranja demokracije i ne dobiva se “veća slika” cjelokupnoga sustava. Politička participacija

mladih eklektičan je fenomen, kao i uostalom mladi koji se nikako ne mogu smatrati monolitnom društvenom skupinom. Participacija u sebi sadrži elemente društvene odgovornosti, političke kompetencije, političke kulture, ali i eksternih faktora, poput društvene klime i (nedostatka) podrške od strane društva. Sudjelovanje mladih u politici i društvu upravo iz toga razloga kontekstualno je obojano i teško uopćivo.

Polazna pretpostavka zbirke eseja "Engaging Youth in Politics: Debating Democracy's Future", koju je krajem 2011. izdala izdavačka kuća IDEBATE Press, jest da se politička participacija mladih mijenja. Kroz seriju od šesnaest analitičkih eseja stručnjaka za određene aspekte proučavanja mladih te autorovoga uvodnog poglavlja, knjiga daje korektnu analizu suvremenih trendova koji utječu na uključivanje mladih u društveni, a posebice politički život. Iako su gotovo svi radovi koncentrirani na Sjedinjena Američke Države, autori u svojim tekstovima analiziraju trendove od kojih neki mogu poslužiti i u analizi neameričke politike za mlade. Knjiga je podijeljena u pet dijelova. Prvi, koji se odnosi na nešto općenitiji uvod o položaju i promjeni uloga mladih u suvremenom društvu, posvećuje posebnu pozornost njihovoj političkoj dimenziji. Prvi tekst, bugarske sociologinje Siyke Kovacheve, vrlo ambiciozno najavljuje konceptualizaciju participacije mladih iz teorijske i istraživačke perspektive. Premda Kovacheva u tekstu iznosi neke relevantne nalaze, poput one o jačanju pristupa socijalnih mreža u proučavanju participacije, tekst ostaje relativno površan i nedovoljno analitičan, te uglavnom kontekstualiziran na Istočnu Europu – navode se tek opća mjesta o sudjelovanju mladih u politici.

Drugi dio knjige pokušava odgovoriti na pitanje smanjenja izlaznosti mladih na izbore. Martin Wettenburg postulira tvrdnju da ne bismo trebali biti iznenađeni što mladi manje participiraju u politici jer su manje izloženi i informirani o njoj, što i potkrepljuje određenim empirijskim nalazima. Iako su argumenti uvjerljivo posloženi, problem s ovim tekstom je zastarjelost empirijskih podataka koje autor interpretira. Uglavnom se radi o podacima iz 1990-ih, dok je najnoviji onaj iz 2000. U navedenom poglavlju nalazi se i tekst Eve Anduize o odazivu mladih na izborima za Europski parlament, što knjizi daje određenu komparativnu perspektivu. Autorica, interpretirajući nalaze uglavnom deskriptivne statistike, zaključuje da izlaznost kohorte mladih nije toliko niska u apsolutnim kategorijama, no jest u usporedbi s ostalim starosnim grupama.

Participacija izvan izbora naslov je sljedećega, i vjerojatno najboljega dijela knjige. U njemu autori vrlo suvereno adresiraju različite vrste nekonvencionalne političke participacije, a posebna se pozornost posvećuje internetskom aktivizmu. Osim ovoga aspekta, obrađuje se sklonost volontiranju među mlađom populacijom koja se dovodi u vezu sa širim političkim angažmanom. U poglavlju se iznosi tvrdnja kako mladi ne vide izbore kao učinkovit način političke i društvene promjene, što je razlog njihovoj sklonosti neformalnoj politici. Posljednji tekst u trećem poglavlju bavi se tržištem kao arenom za transnacionalnu politiku gdje Michele Micheletti i Dietlind Stolle opisuju politički konzumerizam kao mladima zanimljiv mehanizam suočavanja s konzumerističkim društvom i međunarodnim korporacijama.

Četvrto poglavlje obrađuje odnose faktora poput spola, roda, socijalnoga statusa i etniciteta na varijabilnost političke participacije, dok se u posljednjem poglavlju pažnja posvećuje na načine proširivanja područja participacije i utjecaju škola na razvoj demokratskih vještina i znanja među mladima. Peto poglavlje knjige služi kao svojevrsni odgovor na probleme identificirane u prethodnim. Standardni odgovori poput povećanja deliberacije i stavljanja naglasaka na građanski odgoj i obrazovanje, te suradnju između pojedinaca, zajednica, škola i obitelji, zapakirani su u novo ruho kroz studije slučaja SAD-a i Kanade. Stavljajući naglasak na konstrukciju poticajnoga okruženja za djelotvornu participaciju mladih, autori identificiraju faktore potrebne za nju. No, nažalost, ne ulaze u njezino raščlanjivanje i kontekstualiziranje.

Iz svega navedenoga postavlja se pitanje o korisnosti i ulozi knjige "Engaging Youth in Politics: Debating Democracy's Future". Gledajući kumulativno, navedeno djelo svakako je korisna polazišna točka za istraživanje političke participacije mladih. Ono adresira suvremene probleme te nudi potencijalna rješenja. Knjiga, također, otvara mnoga pitanja, primjerice o odnosu između same krize predstavničke demokracije i sudjelovanja mladih. S druge strane, ova zbirka eseja ne nudi ništa revolucionarno u njihovom proučavanju. Tekstovi su pisani relativno neanalitički, bez dubinskoga pogleda, te su lišeni kritične perspektive, kao da imaju intenciju dati samo uvod u problem. Spomenemo li da svako poglavlje završava setom pitanja i naglasimo li da je IDEBATE Press zapravo krovna debatna organizacija koja promiče otvorena i demokratska društva putem debate, stvari su jasnije. "Engaging Youth in Politics: Debating Democracy's Future" nikako nije akademsko štivo, niti se treba takvim smatrati, premda su autori svih tekstova renomirani stručnjaci iz područja sociologije i politologije mladih. Tekstovi su tu prvenstveno kao svojevrsni *teaseri* politolozima i sociolozima da se dublje uključe u debatu o mogućnostima istraživanja mladih. Ova knjiga će svakako poslužiti praktičarima, aktivistima civilnoga društva, studentima i debatantima za upoznavanje s temeljnim aporijama proučavanja participacije mladih. Knjiga, nadalje, može biti dobar početni izvor informacija o mijenama društva i odnosu mladih prema njima.

Želite li dobar uvod u, prvenstveno praksu, sudjelovanja mladih u društvu i politici te inspiraciju za istraživanja, ovo djelo će poslužiti svrsi. S druge strane, ukoliko vam je potrebno iscrpniji izvor informacija o tematici o kojoj smo pisali, preporuka je da se ne oslanjate isključivo na navedeno štivo.

Marko Kovačić

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu